

Het betrekkelijke voornaamwoord, pronomen relativum.

Bekijk de volgende zin eens. *‘De man, die(n) ik zie, is mijn leraar Latijn.* Deze zin bestaat uit twee delen. Die indeling is makkelijk te zien door de komma’s. De belangrijkste meedeling is het gedeelte **‘De man .. is mijn leraar Latijn.’** Het deel **‘, die ik zie,’** is een bijzin. Je kunt dit deel makkelijk weg laten. De zin loopt dan toch. Het woordje ‘die’ is wel bijzonder. Het verbindt/betrekt de bijzin ‘ik zie’ met ‘de man’. Zo’n woordje heet dan ook een **betrekkelijk voornaamwoord**. Betrekkelijke voornaamwoorden zijn vreemde woorden. Ze zijn voor 2/3 deel bijvoeglijke naamwoorden. Ze hebben namelijk hetzelfde geslacht en getal als het woord waarop het betrekking heeft. In dit voorbeeld is dat mannelijk enkelvoud. Nou kun je dat in het Nederlands niet zo goed zien, maar in het Latijn wel. De naamval echter krijgt het van de functie die het heeft in de eigen bijzin. Hier is ‘die’ het lijdend voorwerp en moet dus een accusativus hebben (ouder Nederlands **dien**), terwijl ‘De man’, het woord waarop het betrekking heeft, het onderwerp in de hoofdzin is en dus in de nominativus staat. Overigens heet het woord waarop het betr.vnw. betrekking heeft **antecedent** (voorganger).

In het Nederlands kennen wij 3 betrekkelijke voornaamwoorden:

1. die (m,f), dat (n.) (na voorzetsels: met wie, waarmee)
2. wie (m,f), wat (n.) (= hij die/dat wat)
3. welk (bijvoeglijk naamwoord)

Opdracht 11

Lees onderstaande zinnen. Schrijf van iedere zin het antecedent en relativum op en van het relativum het geslacht en functie en de naamval en het getal dat het in het Latijn zou hebben.

1. De vrouw, die schreeuwde, is nu in shock.
2. De juffrouw, voor wie ik dit gedaan heb, is me niet dankbaar.
3. De auto, die ik in de garage heb gezet, is een oldtimer.
4. De auto’s, waarin ik heb gereden, kan ik niet op één hand tellen.
5. Het meisje, waarover ik gesproken heb, loopt daar.
6. Wie de waarheid verzwijgt en betrapt wordt, straf ik.
7. Wat jij zegt, is niet waar.
8. Rome, in welke stad ik al een jaar woon, heet ook wel de eeuwige stad.

zin	antecedent	relativum	functie	naamval	getal
1					
2					
3					
4					
5					
6					
7					
8					

Je zult ontdekt hebben dat in zin 6 en 7 geen antecedent zit. Hier is sprake van een **ingesloten antecedent**: wie = hij die en wat = dat wat.